

Εφετείο Αθηνών 3507/1970,

Πηγή: Ε.Ε.Δ. 30/71 σελ. 234

Περίληψη: Ρύθμισις διὰ του Νόμου 551/1915 της έναντι του εργάτου ευθύνης του εργοδότη προς αποζημίωσιν αυτού επί εργατικού ατυχήματος. - Δικαίωμα του παθόντος, κατ' άρθρον 16 Νόμου 551/1915, προς επιλογήν της εκ του νόμου τούτου ή της εκ του κοινού αστικού δικαίου αποζημιώσεως. - Διατήρησις της κατά το κοινόν αστικόν δίκαιον αξιώσεως εναντίον παντός άλλου προσώπου, όπερ τυχόν είναι υπαίτιον, είτε εκ δόλου, είτε εξ αμελείας, του ατυχήματος, τοιούτου προσώπου όντος και του υπό του υποχρέου εκ του Νόμου 551/1915 προστηθέντος. - Ευθύνη εξ αδικοπραξίας κατ' άρθρον 938 Α.Κ.

Απόφαση Δικαστηρίου

Διαδικασία εργατικών διαφορών

Πρόεδρος ο ΧΡ. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΣ

Εισηγητής ο Εφέτης κ. Ι. ΓΕΩΡΓΑΝΑΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Γ. Φίλιππας, Ν. Κοντός

Η υπό κρίσιν έφεσις κατά της υπ' αριθ. 9/1969 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θηβών, εκδοθείσης κατά την ειδικήν επί εργατικών διαφορών διαδικασίαν των άρθρων 691 επ. του Κώδ. Πολ. Δικονομίας, νομοτύπως και εμπροθέσμως ασκηθείσα, είναι δεκτή τύποις και εξεταστέα κατ' ουσίαν.

Εκ των άρθρων 1, 2 και 8 του κωδικοποιημένου ν. 551/1915 σαφώς προκύπτει, ότι δι' αυτών ρυθμίζονται, κατ' εξαίρεσιν από των κανόνων του κοινού δικαίου, η έναντι του εργάτου ευθύνη προς αποζημίωσιν μόνον του εργοδότη ή κυρίου της επιχειρήσεως και του υπεργοδότη ή υπεργολάβου, ως και η έκτασις αυτής, ένεκα βιαίου συμβάντος, εξ ου έπαθεν ούτος, είτε τούτο προήλθεν εξ αμελείας του εργοδότη, είτε και άνευ τοιαύτης τούτου. Εν άρθρω δε 16 του αυτού νόμου ορίζεται, ότι, όταν το ατύχημα δύναται να αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή των υπ' αυτού προστηθέντων, ο παθών έχει την επιλογήν, όπως ασκήση κατά των εκ του νόμου τούτου υποχρέων, εις ους δεν καταλέγεται και ο προστηθείς υπό του εργοδότη, είτε την εκ του εξαιρετικού τούτου δικαίου παρεχομένην αυτώ αξίωσιν αποζημιώσεως, είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου. Εάν δε ήθελε προτιμήσει την πρώτην αξίωσιν, εν τη περιπτώσει ταύτη διατηρεί την κατά το κοινόν δίκαιον προσήκουσαν αυτώ αξίωσιν εναντίον παντός άλλου προσώπου, όπερ τυχόν είναι υπαίτιον, είτε εκ δόλου, είτε εξ αμελείας, του ατυχήματος, διάφορον όμως του κατά τον εξαιρετικόν τούτον νόμον υποχρέου, τοιούτο δε είναι, ήτοι πρόσωπον διάφορον, και το υπό τούτου προστηθέν (Α.Π. 34/1930, Θέμ. Μ.Α. 500, Α.Π. 331/1964, ΕΕΔ 23, 662, Α.Π. 217/1930, Θέμ. Μ.Α. 801).

Ετέρωθεν διὰ της διατάξεως του άρθρου 930 εδ. γ' του Α.Κ. ορίζεται, ότι η εξ αδικοπραξίας ευθύνη προς αποζημίωσιν δεν αποκλείεται εκ του λόγου ότι άλλος υποχρεούται προς αποζημίωσιν, προκριθέντος ούτω δι' αυτής όπως, αντί να αποκομίζη ο αδικοπραγήςας ωφελήματα εκ πράξεων τρίτων, αίτινες δι' αυτόν είναι ξένα, αναγνωρισθή τουναντίον εις τον αδικηθέντα δικαίωμα, όπως επιδώξη την απόληψιν και της εκ της αδικοπραξίας αποζημιώσεως και της συνομολογηθείσης ή εκ του νόμου οφειλομένης υπό τρίτου παροχής (Α.Π. 86/1962, ΝοΒ 10, 630, Α.Π. 147/1953, ΝοΒ 1, 189). Όθεν εν προκειμένω η υπό κρίσιν αγωγή, βάσιν έχουσα την αμέλειαν του εναγομένου, ώδε εκκαλούντος, και διώκουσα την καταπήφισιν αυτού εις αποζημίωσιν του ενάγοντος, ώδε εφεισβλήτου, διὰ την εκ της εις βάρος αυτού αδικοπραξίας προσγενομένην αυτώ ζημίαν κατά τας διατάξεις των άρθρων 914, 929, 297, 298 του Α.Κ., είναι νόμω βάσιμος, νομιμοποιείται δε παθητικώς εν τη εγέρσει αυτής ο ενάγων, μη επηρεαζομένης της ενδίκου κατά του εναγομένου αξιώσεως εκ του γεγονότος ότι ο ενάγων ήγειρε κατά του προστηθέντος τον εναγόμενον τούτον εργοδότην την από 26.7.1968 αγωγήν, διώκουσαν την κατά τον νόμον 551/1915 αποζημίωσιν εξ εργατικού ατυχήματος, επελθόντος εις τον ενάγοντα εκ βιαίου συμβάντος εν τη εκτελέσει της υπό του αυτού εργοδότη εις τούτον δυνάμει της συνδεούσης και τούτους συμβάσεως εργασίας ανατεθείσης εργασίας. Ούτω περί τούτων κρίναν και το πρωτοδικώς δικάσαν δικαστήριον διὰ της εκκαλουμένης αποφάσεως του δεν έσφαλεν, ορθώς και εφαρμόσαν τας προπαρατεθείσας διατάξεις, εξ' ου έπεται, ότι η υπό κρίσιν έφεσις, εναντία τοις γενομένοις δεκτοίς τούτοις διὰ των δύο πρώτων εν αυτή λόγων εφέσεως υποστηρίζουσα, είναι απορριπτέα κατά τους εν αυτή λόγους τούτοις, ως αβάσιμος.

Απεδείχθησαν, κατά την κρίσιν του δικαστηρίου τα κάτωθι εκ των θεμελιούντων την ένδικον αγωγήν και την κατ' αυτής υπεράσπισιν πραγματικών περιστατικών: Τη 10η Φεβρουαρίου 1968: Ο τε ενάγων και ο εναγόμενος προσληφθέντες υπό του εργολάβου φρεατωρύχου Π.Μ. διὰ

συμβάσεως εξηρητημένης εργασίας, απησχολούντο εις την ανόρουξιν φρέατος εν τω εν Καλλιθέα Θηβών ακινήτω του Κ.Κ. Εκ τούτων εις μεν τον ενάγοντα, βοηθούμενον και υπό του Κ.Σ., είχαν ανατεθεί αι εργασίαι εκσκαφής, εις δε το εναγόμενον αι εργασίαι αναβιβάσεως και καταβιβάσεως εντός του φρέατος του κάδου αποκομιδής των υλικών εκσκαφής και η τοιαύτη εκκενώσεως του κάδου πέραν του στομίου του φρέατος. Και η μεν προς τα κάτω και άνω εντός του φρέατος κινήσεις του κάδου εγένετο διά συρματοσχοίνου, όπερ κατά το εν άκρον αυτού ήτο προσδεδεμένον επί του προφυλακτήρος παρακειμένου γεωργικού ελκυστήρος και κατά το έτερον, καταλήγον εις σιδηρούν περικλειστον αρπάγην (γάντζον), δι' ης εγένετο η σύνδεσις του κάδου μετά του συρματοσχοίνου, εκινείτο επί τροχαλίας άνωθι του στομίου του φρέατος, της κινήσεως προκαλουμένης διά της προς τα εμπρός ή προς τα οπίσω κινήσεως του ελκυστήρος. Η δε εκκένωσις του κάδου εγένετο διά κινήσεως αυτού, ηρητημένου διά σιδηράς αρπάγης (γάντζου) εκ τροχαλίας, επί τεταμένου άνωθι του στομίου του φρέατος και πέραν αυτού και εστηριγμένου επί πασσάλων ετέρου συρματοσχοίνου. Κατά την ανωτέρω χρονολογίαν, ενώ ο ενάγων ευρίσκετο εις το βάθος του φρέατος έχοντος βάθος 15 περίπου μέτρων, αναμένων την καταβίβασιν υπό του εναγομένου του κάδου μετά του εν αυτώ δοχείου (κουβά) και την δι' αυτού εξαγωγήν των εισρευσάντων υδάτων προς συνέχισιν της εκσκαφής, εξέφυγεν εκ των χειρών του εναγομένου ο κάδος και κατέπεσεν εντός του φρέατος, πλήξας μετά βιαιότητος τον εις το βάθος του φρέατος ιστάμενον ενάγοντα κατά τον δεξιόν πόδα και προξενήσας αυτώ επιπλεγμένα κατάγματα των οστών του δεξιού ταρσού. Υπαίτιος του τραυματισμού τούτου του ενάγοντος είναι ο εναγόμενος, όστις εξ ελλείψεως της επιμελείας, ην, ως πας συνετός άνθρωπος ώφειλε και ηδύνατο να επιδείξη εν τη εκτελέσει της αποστολής του ως εντεταλμένου την σύνδεσιν και αποσύνδεσιν του κάδου εκ των συρματοσχοίνων ανόδου-καθόδου και εκκενώσεως των εκβαλλομένων εκ του φρέατος υλικών εκσκαφής, δεν εμερίμνησε προ πάσης αποσυνδέσεως του κάδου εκ της σιδηράς αρπάγης (γάντζου) της τροχαλίας εκκενώσεως να συνδέση τούτον μετά της σιδηράς αρπάγης της τροχαλίας του συρματοσχοίνου ανόδου και καθόδου του κάδου, καθιστών ούτως αδύνατον την διαφυγήν του και πτώσιν του εντός του φρέατος, ενεργήσας τουναντίον πρώτον την αποσύνδεσιν τούτου και εν συνεχεία επιχειρήσας την σύνδεσιν αυτού μετά της ετέρας σιδηράς αρπάγης, αλλά και δεν κατέβαλε την απαιτουμένην προσοχήν προς αποτροπήν διαφυγής του κάδου εκ των χειρών του κατά τον από της αποσυνδέσεως και μέχρι της ασφαλούς συνδέσεως αυτού μετά του ετέρου συρματοσχοίνου χρόνον, τούθ' όπερ, αν επραγματοποιείτο, θα απέκλειε την επέλευσιν του ατυχήματος. Απεδείχθη περαιτέρω ότι συνεπεία του άνω τραυματισμού του ενοσηλεύθη ο ενάγων εις το Ασκληπιείον Βούλας από της επομένης του ατυχήματος και μέχρι της 1.3.1968 και εν συνεχεία οίκοι και ότι κατέστη παντελώς ανίκανος προς εργασίαν μέχρι τέλους Αυγούστου 1968 και ανίκανος προς εργασίαν κατά ποσοστόν 55% μέχρι του εν τη αγωγή χρόνου (10.10.1968). Εντεύθεν υπέστη ούτος, πλην της θετικής ζημίας, ως προς ην δεν βάλλεται δι' εφέσεως η εκκαλουμένη απόφασις, αποθετικήν ζημίαν εκ της απωλείας της προς εργασίαν ικανότητός του, ανερχομένην εις δραχμάς 26.640 (ημέραι 120 X δραχμάς 200 και ημέραι 24X δραχμάς 110, ήτοι 55% του εκ δραχμών 200 ημερομισθίου), όπερ ποσόν θα απεκέρδαινε μετά πιθανότητος ούτος κατά την συνήθη πορείαν των πραγμάτων εργαζόμενος ως εργάτης φρεατωρύχος επί 18 κατά μέσον όρον ημέρας μηνιαίως επί ημερομισθίω εκ δραχμών 200 κατά το ειρημένον χρονικόν διάστημα ολικής και μερικής ανικανότητός του προς εργασίαν. Διά το ποσόν τούτο ως αποζημίωσιν διά το διαφυγόν κέρδον του ενάγοντος έδει να γίνη δεκτή η υπό κρίσιν αγωγή κατά το σχετικόν τέταρτον κεφάλαιον αυτής. Ειρήσθω, ότι και κατά την κρίσιν του δικαστηρίου τούτου δεν παρίστατο ανάγκη αυτοψίας και πραγματογνωμοσύνης προς εξακριβώσιν των συνθηκών επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος, περί διεξαγωγής των οποίων ουδέ υπό του εναγομένου διευτυπώθη πρωτοδίκως αίτησις, δι' ο και ορθώς δεν διετάχθη διά τοιούτων μέσων απόδειξις υπό του πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου, ουδέ παρίσταται και νυν ανάγκη τοιούτων αποδεικτικών μέσων, προκυπτούσης κατά τα εκτεθέντα εκ των εκαλουμένων και προσαγομένων αποδεικτικών μέσων πλήρους αποδείξεως περί τε της υπαιτιότητος του εναγομένου εν τη επελεύσει του ζημιογόνου γεγονότος και περί του μεγέθους της προσγενομένης τω ενάγοντι ζημίας. Τούτων ούτως εχόντων, η εκκαλουμένη απόφασις, επιδικάσασα υπέρ του ενάγοντος αποζημίωσιν διά διαφυγόν κέρδος αυτού εκ δραχμών 18.800, έσφαλεν, ουχί ορθώς εκτιμήσασα τας προσαχθείσας αποδείξεις, δι' ο και δέον όπως κατά τούτο εξαφανισθή, μετά τούτο δε, δικαζομένης κατ' ουσίαν της υποθέσεως, γίνη κατά το περι διαφυγόντος κέρδους κεφάλαιον αυτής δεκτή διά ποσόν δραχμών 26.640 η υπό κρίσιν αγωγή, εις ο ποσόν δέον να προστεθή η διά της εκκαλουμένης αποφάσεως επιδικασθείσα αποζημίωσις εκ δραχμών χιλίων εξακοσίων (1600) διά θετικής ζημίας του ενάγοντος και χρηματική εκ δραχμών χιλίων (1000) ικανοποίησις λόγω ηθικής βλάβης, ως προς α κονδύλια και ποσά δεν βάλλεται η απόφασις αυτή διά λόγου εφέσεως.

Σχόλιο: Κατά το άρθρον 16 του νόμου 551/1915 περί εργατικών ατυχημάτων οι παθόντες εξ ατυχήματος του άρθρου 1, δυναμένου να αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ... έχουσι το εκλεκτικόν δικαίωμα να ασκώσιν είτε την εκ του παρόντος νόμου, είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου, προσήκουσαν αυτοίς προς αποζημίωσιν αξίωσιν. Το αυτό ισχύει και εις την περίπτωσιν, καθ' ην το ατύχημα επήλθεν εν εργασία ή επιχειρήσει, εν τη οποία δεν ετηρήθησαν αι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τηρήσεως τούτων.

Εν περιπτώσει επιλογής τα αυτά πρόσωπα διατηρούσι την κατά το κοινόν αστικόν δίκαιον προσήκουσαν αυτοίς αξίωσιν εναντίου του υπαίτιου του ατυχήματος προσώπου, εφ' όσον αυτό είναι διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον προς αποζημίωσιν υποχρέου.

Κατά την ερμηνείαν και εφαρμογήν της ανωτέρω διατάξεως προέκυψεν εις την θεωρίαν και δικαστηριακήν πράξιν το ζήτημα τις νοείται τρίτος, υπαίτιος του εργατικού ατυχήματος, και ειδικώτερον εάν ο υπό του εργοδότη προστηθείς θεωρήται τρίτον. (Ίδετε Γνωμοδότησιν Ολομελείας Νομικού Συμβουλίου Κράτους 646/1956, εισηγητής Κ. Παπαμιχαλόπουλος, ΕΕΔ 15, 673, καθ' ην ως ορθότερα γνώμη θεωρείται η δεχομένη ότι εν τη εννοία του νόμου τρίτον πρόσωπον υπαίτιον του εργατικού ατυχήματος είναι παν άλλο πρόσωπον, πλην του κυρίου της επιχειρήσεως, των εργατών και του υπό του κυρίου προστηθέντος εν τη διοικήσει. (Ούτω και Χ. Οικονόμου, Δίκαιον Εργατικών Ατυχημάτων και Επαγγελματικών Νόσων § 660, όπου αναφέρεται, ότι και το πρότυπον άρθρον 7 του Γαλλικού Νόμου του 1808, εξ ου ελήφθη η ανωτέρω διάταξις του ημετέρου νόμου, εξαιρεί την περίπτωσιν του προστηθέντος, σύμφωνος και η Πρωτοδικείου Αθηνών 8073/1955, εισηγητής Α. Κανελλόπουλος, ΕΕΔ 14, 865, ίδετε όμως Γ. Ροϊλού, Περί επαγγελματικού κινδύνου, § 45, Α.Π. 31/1930, Θέμ. ΜΑ' 500, Πρωτοδικείου Αθηνών 7621/1951, εισηγητής Δ. Θεοτικός, ΕΕΔ 10, 749, ένθα σημειώσεις μας, Πρωτοδικείου Αθηνών 7109/1951, εισηγητής Γ. Καραμάνος, ΕΕΔ 10, 1222, πλειοψηφία).